

Vergaderjaar 2013–2014

23 432

De situatie in het Midden-Oosten

Nr. 371

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 mei 2014

Hierbij bied ik u de kabinetsreactie aan op de motie van de leden Van der Staaij en Voordewind van 27 november 2013, met Kamerstuk 33 750 V, nr. 35, waarin de regering wordt verzocht er in haar bilaterale contacten met de Palestijnse Autoriteit (PA) op aan te dringen af te zien van steunverlening die als aanmoediging van misdrijven kan worden opgevat. Tevens wordt met deze brief tegemoet gekomen aan de toezegging om uw Kamer te informeren over de uitkeringen van Palestijnse gevangenen in Israëlische detentie (Algemeen Overleg van 12 februari jl. over het bezoek van het kabinet aan Israël en de Palestijnse Gebieden).

Momenteel bevinden zich naar schatting 8.700 Palestijnen in Israëlische gevangnissen. Ongeveer 3.500 van hen (39%) zitten een straf uit voor criminele delicten.¹ Ruim 5.200 Palestijnen (61%) zijn gedetineerd op grond van zogenaamde veiligheidsdelicten. Hieronder vallen misdrijven zoals geweldplegingen tegen Israëlische burgers en soldaten en het beramen van terroristische aanslagen. Ook gedetineerde Hamas parlementsleden vallen binnen deze categorie.² Deze classificatie van misdrijven wordt gehanteerd in de Israëlische militaire wetgeving. De PA volgt deze classificatie met dit verschil dat veiligheidsdelicten door de PA worden aangeduid als «politieke» delicten.

De *Palestine Liberation Organization* (PLO) geeft sinds haar oprichting gevangenen en hun gezinnen financiële ondersteuning. Tot de oprichting van de PA in 1994 kwamen betalingen uit een speciaal daartoe opgericht gevangenenfonds. Sinds 1994 wordt de ondersteuning van gevangenen gefinancierd vanuit de begroting van het *Ministry of Detainees and ex-Detainees*.

¹ Veruit de meerderheid van de Palestijnen van de Westelijke Jordaanoever die onder de categorie criminele delicten vallen, zijn veroordeeld voor het zonder geldige vergunning verblijven in Israël.

² Bron: Israëlische NGO Hamoked op basis van cijfers verkregen van *Israel Prisoner Authority*, maart 2014.

Financiële ondersteuning van Palestijnse gevangenen³

Kantinegeld voor gedetineerden

De PA betaalt op verzoek van Israël een tegemoetkoming in de kosten voor levensonderhoud van Palestijnse gevangenen van ongeveer USD 100 per maand. Hiervan worden ook de onderwijskosten van gedetineerde Palestijnse kinderen betaald.

Maandelijks toelage aan gezinnen

Daarnaast biedt de PA financiële ondersteuning aan gezinnen van gevangenen. Indien de gevangene de enige kostwinner is, kunnen gezinnen van Palestijnen die gevangen zitten wegens «politieke» delicten aanspraak maken op een maandelijks tegemoetkoming. De tegemoetkoming varieert van circa USD 400 voor Palestijnen met een gevangenisstraf tot drie jaar tot USD 3.500 voor gedetineerden met een straf van meer dan dertig jaar. Hoe langer de detentie en hoe meer gezinsleden, des te hoger de betalingen. Sinds de vrijlating van de pre-Oslo gevangenen in de afgelopen maanden vallen voor zover bekend nog slechts enkele gevangenen in de hogere schalen. De meeste families van gevangenen ontvangen tussen USD 580 en USD 1.150 per maand. Daarnaast worden schoolbeurzen voor de kinderen betaald, evenals medische verzekeringen en juridische bijstand.

Gezinnen van Palestijnen die zijn veroordeeld voor criminele activiteiten komen in aanmerking voor een bijstandsuitkering, betaald door het Ministerie van Sociale Zaken. Dergelijke toelagen zijn aanzienlijk lager.

Financiële ondersteuning van ex-gedetineerden

Na hun vrijlating krijgen Palestijnen die voor »politieke» delicten vastzaten een eenmalige uitkering, variërend van USD 500 voor een detentieperiode vanaf één⁴ tot drie jaar tot USD 25.000 voor gevangenisstraffen van dertig jaar of langer. Met het oog op re-integratie en rehabilitatie ontvangen de ex-gedetineerden daarnaast een maandelijks uitkering totdat zij een baan hebben gevonden. De PA helpt bij het zoeken naar passende arbeid en biedt re-integratiecursussen aan. De uitkering wordt stopgezet zodra een betrekking is gevonden. Ook hier geldt dat de uitkering hoger is naarmate het aantal jaren in hechtenis groter is. De hoogte van de uitkeringen varieert van USD 630 voor gevangenen die een straf van vijf tot zeven jaar hebben uitgezeten⁵ tot USD 1.150 voor gevangenen die 25 jaar of langer zijn gedetineerd. Daarnaast krijgen ex-gevangenen gratis ziektekostenverzekeringen en onderwijsbeurzen. Voor zover bekend komen de ex-gedetineerden die voor criminele delicten vastzaten, hier niet voor in aanmerking.

Standpunt kabinet

Het kabinet hecht eraan te benadrukken dat noch Nederland, noch de EU financieel bijdraagt aan de financiële ondersteuning van Palestijnse (ex-)gevangenen of hun familieleden.

³ Bron: Palestijnse Autoriteit, *Ministry of Detainees and ex-Detainees*. Onderstaande indeling is gemaakt op basis van de tot nu toe verkregen informatie.

⁴ Palestijnen die minder dan een jaar in detentie verblijven, kunnen geen aanspraak maken op de eenmalige uitkering.

⁵ Volgens de beschikbare informatie komen ex-gedetineerden die een straf tot vijf jaar hebben uitgezeten, hier niet voor in aanmerking.

Het kabinet heeft in beginsel geen bezwaar tegen financiële ondersteuning van gevangenen en hun families door de PA, mits deze tegemoet komt aan een reële behoefte, proportioneel is en op transparante wijze wordt toegekend.

De uitvoering van bovenvermeld betalingssysteem is in de visie van het kabinet op dit moment echter onvoldoende transparant. De PA heeft nog geen volledige informatie verschaft over het aantal (ex-)gedetineerden en gezinnen die in aanmerking komen voor de toelagen en over de criteria die worden gehanteerd bij vaststelling van de bedragen. Bovendien lijken de betalingen niet primair gericht op degenen die vanuit sociaaleconomisch oogpunt daadwerkelijk steun nodig hebben, maar op de duur van de gevangenisstraf. Hierdoor wordt de zeer onwenselijke indruk gewekt dat activiteiten gericht op geweld tegen Israël worden ondersteund of beloond door de PA. Het is van groot belang dat de PA deze indruk wegneemt en zorgdraagt voor een transparanter, op concrete behoefte toegesneden systeem.

Daarom heb ik dit onderwerp aan de orde gesteld tijdens mijn gesprek met de Palestijnse Minister van Buitenlandse Zaken, tijdens mijn bezoek in december jl. Ook de Nederlandse Vertegenwoordiger in Ramallah heeft tijdens een gesprek met de Palestijnse premier het Nederlandse standpunt uiteengezet en aangedrongen op meer helderheid en hervormingen.

De zorgen van het kabinet over deze kwestie worden gedeeld door andere landen. Inmiddels is de Europese Commissie, namens de EU-lidstaten en Noorwegen, hierover in overleg getreden met de PA. Ook Nederland zal de PA hierop blijven aanspreken. Het kabinet zal u op de hoogte houden over de voortgang hiervan.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
F.C.G.M. Timmermans